

Politici zoeken naar he

Politici hebben Twitter ontdekt, maar proberen allemaal de meerwaarde van het medium te ontdekken. Want het is maar zeer de vraag of veel twitteren ook meer stemmen oplevert.

door Frits Bloemendaal
en Herwin Thole

Lieve schat, ik moet nu lang naar Gerda luisteren. Mijn gedachten dwalen af naar jou. Liefs en dikke kus, Pieter.

Met deze tweet (een twitterbericht) probeerde CDA-Kamerlid Pieter Omzigt vorig jaar zijn verveling in een bijeenkomst met fractiegenoot Gerda Verburg te verdrijven. Door een vergissing (hij had nog maar net een nieuwe iPhone) was de tweet niet alleen te zien voor zijn vrouw, maar ook voor al zijn volgers. Het tekent hoe politici soms nog moeten wennen aan Twitter, het medium waarbij berichten van maximaal 140 tekens via internet worden verspreid. Een foutje is zo gemaakt. Maar het is voor politici ook nog zoeken en tasten om de meerwaarde van Twitter te ontdekken. Daarbij laten ze volop kansen liggen, weet Maurice Vergeer. Vergeer, media-onderzoeker aan de Radboud Universiteit in Nijmegen, heeft het twittergedrag van Nederlandse politici onderzocht tijdens de Europese verkiezingen

van 2009 en de Tweede-Kamerverkiezingen van 2010.

Belangrijkste conclusie: Twitter wordt nauwelijks anders ingezet dan traditionele massamedia, zoals televisie en kranten. „Het is oude wijn in nieuwe zakken”, zegt Vergeer. Politici gebruiken Twitter voornamelijk om te zenden: ze geven hun mening en melden wat ze aan het doen zijn. Ze gebruiken Twitter veel minder om naar de kiezer te luisteren, laat staan ermee te discussiëren. En dat terwijl sociale media als Twitter (maar ook Hyves en Facebook) potentie hebben om andersoortige contacten met kiezers aan te gaan. Door het persoonlijkere contact (via internet) kunnen sociale media, althans volgens sommige wetenschappers, helpen de kloof tussen kiezers en gekozenen verkleinen.

Met die laatste conclusie is Chris Aalberts

het grondig oneens. Aalberts is co-auteur van het boek *Veel gekwetter, weinig wol* over het gebruik van sociale media door overheid, politiek en burgers in Nederland.

„Dat twitteren de kloof met de burger kan overbruggen is een mythe”, zegt Aalberts. „Politici moeten zich bewust zijn met wie ze twitteren. Dat zijn mensen die al politiek actief of geïnteresseerd zijn. Grote groepen Nederlanders horen daar niet bij. Via Twitter bereik je nauwelijks mensen uit de volkswijken of Wilders-stemmers.”

Twitter is een niche volgens Aalberts. De kloof tussen politiek en burger valt alleen te overbruggen door een beeld te krijgen van de problemen die spelen in het land. „Dat doe je bijvoorbeeld door op werkbezoek te gaan. Dan komen politici in aanraking met andere lagen van de bevolking”, zegt Aalberts. Een voordeel van sociale media zou kunnen zijn dat contact met mensen elk moment kan plaatsvinden en niet tot verkiezingscampagnes hoeft te worden beperkt. „Twitter leent zich bij uitstek voor een permanente campagne”, zegt Vergeer. „Maar het gebruik concentreert zich nog steeds rond verkiezingen.”

Uit zijn onderzoek naar het twittergedrag

‘Via Twitter bereik je nauwelijks mensen uit de volkswijken of Wilders-stemmers’

„Als ik met dit wapen wil schieten, wil ik raak schieten.”

Henri Kruihof, voorlichter VVD-fractie

beeld Ruud Willems / foto ANP

Het digitale paralleldebat

door Frits Bloemendaal

Een tweet van Pia Dijkstra (D66): 'Geen enkele inhoud van Wilders.' Bij de PVV gelden kennelijk alleen de peilingen', meldt haar fractiegenoot Fatma Koser Kaya even later. De algemene politieke beschouwingen speelden zich dit jaar niet alleen in de Tweede Kamer af. Op Twitter voltrok zich een paralleldebat: Tweede Kamerleden twitterden erop los om hun fractieleden te steunen. Als ware spin-doctors probeerden zij met gerichte tweets de woorden van concurrenten een ongunstige draai (spin) te geven, en die van hun eigen fractievoorzitter extra onder de aandacht te brengen. Linkse partijen twitterden veel over Geert Wilders. Bruno Braakhuis (GroenLinks): 'Grappig dat iemand die zelf trekjes heeft van een poedel een ander ervoor uitmaakt'. En Naima Azough (ook

GroenLinks): 'Geert Wilders is weer de Feyenoord-hooligan'. Jhim van Bommel (PVV), na een jib-bak van zijn fractieleider: 'Emile Roemer zakte zojuist van schaamte onder zijn stoel. Zullen we waarschijnlijk niet meer horen tijdens dit debat'. De VVD wilde graag de schijnwerper op haar eigen Mark Rutte zetten. Jeanne Hennis-Plasschaert: 'De premier in zijn kracht. Goede start naar mijn bescheiden mening'. Helma Neppérus (VVD): 'PvdA en SP willen vooral debatteren over Wilders. Gevolg: weer alle aandacht voor de PVV'. De bedoeling van al dit getwitter is dat een opmerking van een positief of negatief kader wordt voorzien. Van een beeld dat blijft hangen. Zo proberen Kamerleden enigszins de publieke opinie te beïnvloeden. Het illustreert nog eens hoe zij Twitter vooral gebruiken om te zenden, en niet om te discussiëren of te luisteren.

'Tweet is net een persbericht'

De VVD is een van de partijen die het twittergebruik wil gaan professionaliseren. De fractie gaat er een strategie voor ontwikkelen en er wordt een speciale medewerker aangetrokken. „Als ik met dit wapen wil schieten, wil ik raak schieten”, zegt hoofdvoorlichting van de VVD-fractie Henri Kruihof. Ooit begon VVD-minister Gerrit Zalm van Financiën een weblog. Hij was een van de eerste politici die dat deden. Zalm begon enthousiast en de lezer leek even iets dichterbij de politicus te staan. Maar al snel werd het een uitlaatklep voor officiële mededelingen: persberichten in een persoonlijk jasje, gericht op de traditionele media. Zo ziet Kruihof Twitter ook: als een medium om indirect invloed uit te oefenen, doordat traditionele media de mededelingen oppikken en er melding van maken. „Die media houden

de tweets buitengewoon goed in de gaten”, weet Kruihof. Ook als bron is Twitter voor de VVD van belang. Niet om de mening van kiezers te peilen, maar om opinieleiders te volgen. „Veel mensen zien het als een doel: je moet twitteren. Maar het is niets anders dan de krant, teletext of een persbericht. Het gaat niet om het medium, maar om de boodschap, en om het sneeuwbal effect waarmee die boodschap wordt verspreid.” Hoewel de VVD-fractie werkt aan een twitterstrategie, zijn er voor individuele leden geen regels of richtlijnen voor het gebruik. „We hebben wel gewezen op de risico's”, zegt Kruihof. Daarmee doelt hij niet alleen op domme uitspraken. „Ik kreeg een keer te horen dat onze fractievergadering kennelijk erg saai was geweest, omdat iedereen aan het twitteren was. Daar moet je dus mee uitkijken.”

nut van twitteren

voor de Tweede-Kamerverkiezingen van 2010 blijkt dat het aantal tweets van politici in de weken vlak voor de verkiezingen sterk toenam, bij koploper VVD bijvoorbeeld tot bijna duizend per dag. Het aantal antwoorden op tweets van kiezers bleef daar ver bij achter: veel meer dan vijftig per dag werden het niet. Politici blijken dus ook op Twitter vooral zendingen. Dat is ook wel te begrijpen, want als je eenmaal een flink netwerk hebt opgebouwd, heb je nauwelijks tijd om tweets van anderen te lezen, laat staan te beantwoorden.

Optimistische democraten dachten dat Twitter de logistieke achterstand van kleine op grote partijen zou kunnen verkleinen. Contact via sociale media kost bijna niks. Een partij die nauwelijks mensen en geld heeft om kiezers en journalisten te benaderen, zou via Twitter toch goede zaken kunnen doen. „De aanname dat het speelveld zou worden gelijkgetrokken is niet uitgekomen”, zegt Vergeer. Grote partijen hebben meer vaardigheden en kennis in huis, of kunnen die inhuren. Bovendien kunnen ze veel meer mensen inzetten. „Het begint al met het aanmaken van een account. Zelfs dat gebeurt bij kleine partijen minder.”

Aalberts denkt dat twitteren voor politici nuttig kan zijn om contact met journalisten te onderhouden, maar de effectiviteit daarvan wordt overschat. „Als je een onbekend Kamerlid bent, word je niet ineens een politieke factor door veel te twitteren.” Overigens is niet duidelijk of druk twitterverkeer meer stemmen oplevert. Op het eerste gezicht lijkt dat wel zo: „Mensen die meer twitteren, krijgen meer stemmen”, aldus Vergeer. „Maar het blijkt ook dat degenen die meer twitteren de mensen zijn die hoger op de lijst staan. Het is dus de vraag of het een additionele bijdrage geeft.” Daarbij komt dat het aantal volgers van politici in het niet valt bij het totaal aantal kiezers en dus nauwelijks extra zetels kan opleveren. Vergeer concludeert dat de hooggespannen verwachtingen van Twitter voor de politiek niet zijn waargemaakt. Uiteindelijk lijkt het vooral een ratrace. „Politici gebruiken het omdat anderen dat ook doen.” Aalberts is het hiermee eens. „Over twee jaar hebben we het hier niet meer over.”

dg.nl/reply
Rutte beantwoordt vragen over de miljoenennota via Twitter

Wie twittert het meest?

- Femke Halsema was lang het schoolvoorbeeld van de twitterende politicus. Als fractievoorzitter van GroenLinks had ze zeer veel volgers en ze twitterde ook relatief veel terug.
- Van de huidige Kamerleden is haar partijgenoot Arjen El Fassed kampioen als het gaat om het aantal volgers: ongeveer 275.000. Mensen dus die zich hebben aangemeld om zijn twitterberichten te kunnen lezen.
- El Fassed is niet de meest actieve twitteraar, dat is Diederik Samsom van de PvdA, met bijna 11.000 tweets, op de voet gevolgd door Ineke van Gent (GroenLinks).